

Innst. S. nr. 115

(2001-2002)

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Trond Giske, Karin S. Woldseth og Magnar Lund Bergo om endring av forskrifter for Fondet for utøvende kunstnere

Dokument nr. 8:51 (2001-2002)

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Forslagsstillerne viser til Budsjett-innst. S. nr. 2 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 1 (2001-2002), der forskriften til Fondet for utøvende kunstnere ble omtalt. Familie-, kultur- og administrasjonskomiteen sa følgende:

"Komiteen viser til den forestående utnevning av nytt styre i Fond for utøvende kunstnere. Det er i den forbindelse viktig at utøvernes representasjon i fondet utvides vesentlig, og at norske musikkutøveres interesser blir styrket gjennom innstillingsretten til deres respektive organisasjoner som Norsk Artistforbund, Musikernes Fellesorganisasjon og Gramart."

Forslagsstillerne kan ikke se at Stortingets intensjoner er oppfylt.

På bakgrunn av dette blir det fremmet følgende forslag:

"1.

I styret for Fondet for utøvende kunstnere, skal utøverne ha minst 4 representanter.

2.

Alle relevante utøverorganisasjoner, som eksempelvis Musikernes Fellesorganisasjon, Gramart, Norsk Artistforbund, Norsk Ballettforbund, Norsk Folkemusikk- og Danselag, Norsk Operasangerforbund, Norsk Skuespillerforbund, Norsk Jazzforum og Norsk Tonekunstnersamfund, innstiller på medlemmer til fondets styre. Departementet skal blant de foreslåtte medlemmene oppnevne utøverrepresentanter i fondets styre, på en slik måte at styret får en bredest mulig sammensetning når det gjelder ulike kunstuttrykk.

3.

Stortinget ber Regjeringen utarbeide nye forskrifter i tråd med komiteens merknader i Budsjett-innst. S. nr. 2 (2001-2002) og punkt 1 og 2 i Dokument nr. 8:51 (2001-2002).

Nytt fondsstyre utnevnes deretter, fra og med 2002, på bakgrunn av de nye forskriftene."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Eirin Falset, Trond Giske og Torny Pedersen, fra Høyre, Afshan Rafiq, lederen Sonja Irene Sjøli og Olemic Thommessen, fra Fremskrittspartiet, Ulf Erik Knudsen og Karin S. Woldseth, fra Sosialistisk Venstreparti, Magnar Lund Bergo og May Hansen, fra Kristelig Folkeparti, Dagrun Eriksen og Ola T. Lånke, og fra Senterpartiet, Eli Sollied Øveraas, viser til at Fondet for utøvende kunstnere er opprettet med hjemmel i fondsloven og får sine inntekter gjennom avgift på offentlig fremføring av lydopptak som ikke er vederlagspliktig etter åndsverksloven, altså såkalt ikke-vernedede lydopptak - i hovedsak amerikansk musikk fra ulike sjangre. Jf. Ot.prp. nr. 15 (1999-2000) og Innst. O. nr. 67 (1999-2000).

Komiteen vil understreke at Fondet for utøvende kunstnere er et offentlig forvaltningsorgan med et klart kulturpolitisk formål. Avgiftsordningen vil dessuten hindre vridning i musikkrepertoaret i disfavør av norsk og europeisk musikk. Fondet skal gi støtte til utøvende kunstnere, i fondsloven definert som musikere, sangere, skuespillere, dansere, scenekunstnere, dirigenter og andre som framfører åndsverk. (Jf. § 1 i lov 14. desember 1956 nr. 4.)

Komiteen viser videre til at flertallet i daværende familie-, kultur- og administrasjonskomité i forbindelse med revisjonen av fondsloven uttalte følgende:

"Flertallet mener at Fond for utøvende kunstnere bør bestrebe seg på å reflektere kunstnerens interesser, og at styret som i dag består av fire personer bør utvides for bedre å kunne imøtekomme dette." Jf. Innst. O. nr. 67 (1999-2000).

Komiteen vil imidlertid påpeke at selv om flertallet av styrets medlemmer oppnevnes etter innstilling fra de ulike interesseorganisasjonene, skal styret ha et overordnet ansvar og sikre at hensynet til mangfold og bredde legges til grunn i forvaltningen av fondets midler.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til en enstemmig merknad fra komiteen i forbindelse med budsjettbehandlingen for 2002 under kap. 323 Musikkformål, der hele komiteen gikk inn for en vesentlig utvidelse av styret i Fond for utøvende kunstnere.

Flertallet var kjent med at man fra Kulturdepartementets hold hadde tenkt å utvide styret med én representant, men flertallet forventet en større utvidelse av styret når det i merknaden ble påpekt at Stortinget ønsket en vesentlig utvidelse av utøverrepresentasjonen i styret.

Flertallet kan heller ikke se at innstillingsretten, som det også var en samlet komité bak, er fulgt opp. Flertallet mener at innstillingsrett ikke betyr at utøvere i styret stiller med bundet mandat fra sine organisasjoner, men at de stiller med en spesialkompetanse kombinert med allmenn tillit i sine miljøer som blir et bidrag til styrets felles kompetansebase. Slik sikrer innstillingsretten den bredden som er ønskelig i styret i Fondet for utøvende kunstnere. Innstillingsretten gir statsråden et bedre grunnlag for å gjøre sine valg og sikre de utøvende kunstneres innflytelse over styrets sammensetning. Bredden av det norske kulturliv gjenpeiles i styret for Fondet for utøvende kunstnere.

Flertallet kan ikke se nødvendigheten av å sende forskriftene ut på ny høring (jf. vedlagt brev fra Kulturdepartementet av 11. mars 2002). De spørsmålene som dette dokument 8-forslaget omhandler, utøverrepresentasjonen og innstillingsrett, var tema i høringsuttalelsene i forrige runde. Flertallet vil understreke betydningen av at departementet sørger for at nye forskrifter kommer på plass så raskt som mulig, og at Stortingets vedtak følges.

Flertallet fremmer følgende forslag:

- "1. I styret for Fondet for utøvende kunstnere, skal utøverne ha minst 4 representanter.
2. Alle relevante utøverorganisasjoner, som eksempelvis Musikernes Fellesorganisasjon, Gramart, Norsk Artistforbund, Norsk Ballettforbund, Norsk Folkemusikk- og Danselag, Norsk Operasangerforbund, Norsk Skuespillerforbund, Norsk Jazzforum og Norsk Tonekunstnersamfund, innstiller på medlemmer til fondets styre. Departementet skal blant de foreslåtte medlemmene oppnevne utøverrepresentanter i fondets styre, på en slik måte at styret får en bredest mulig sammensetning når det gjelder ulike kunstuttrykk.

3. Stortinget ber Regjeringen utarbeide nye forskrifter i tråd med komiteens merknader i Budsjett-innst. S. nr. 2 (2001-2002) og punkt 1 og 2 ovenfor.

Nytt fondsstyre utnevnes deretter, fra og med 2002, på bakgrunn av de nye forskriftene."

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet mener det fortsatt bør være Regjeringens ansvar å fastsette styrets størrelse og sammensetning. Disse medlemmer vil bemerke at flertallet av utøverorganisasjonene i sine høringsuttalelser har støttet Regjeringens håndtering av denne saken. (Jf. brev vedlagt fra Kulturdepartementet av 11. mars 2002.) Disse medlemmer er enig i at fondet må bestrebe seg på å reflektere utøvernes interesser og at dette må komme til uttrykk bl.a. gjennom styrets sammensetning.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Regjeringen fastsetter styrets størrelse. Det forutsettes at Regjeringen utarbeider de nødvendige forskrifter i tråd med Stortingets vedtak."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet:

Regjeringen fastsetter styrets størrelse. Det forutsettes at Regjeringen utarbeider de nødvendige forskrifter i tråd med Stortingets vedtak.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

1. I styret for Fondet for utøvende kunstnere, skal utøverne ha minst 4 representanter.
2. Alle relevante utøverorganisasjoner, som eksempelvis Musikernes Fellesorganisasjon, Gramart, Norsk Artistforbund, Norsk Ballettforbund, Norsk Folkemusikk- og Danselag, Norsk Operasangerforbund, Norsk Skuespillerforbund, Norsk Jazzforum og Norsk Tonekunstnersamfund, innstiller på medlemmer til fondets styre. Departementet skal blant de foreslåtte medlemmene oppnevne utøverrepresentanter i fondets styre, på en slik måte at styret får en bredest mulig sammensetning når det gjelder ulike kunstuttrykk.
3. Stortinget ber Regjeringen utarbeide nye forskrifter i tråd med komiteens merknader i Budsjett-innst. S. nr. 2 (2001-2002) og punkt 1 og 2 ovenfor. Nytt fondsstyre utnevnes deretter, fra og med 2002, på bakgrunn av de nye forskriftene.

Oslo, i familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, den 14. mars 2002

Sonja Irene Sjøli
leder

Ola T. Lånke
ordfører

Trond Giske
sekretær

Vedlegg**Brev fra Kultur- og kirkedepartementet v/statsråden til familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, datert 11. mars 2002****Dokument nr. 8:51 (2001–2002) -
Fond for utøvende kunstnere
Merknader fra Kulturdepartementet**

Vi viser til komiteens brev av 25. februar 2002 hvor det bes om departementets vurdering av ovennevnte forslag.

1. Sakens bakgrunn

I 2000 ble Fond for utøvende kunstnere omgjort til et rent kulturfond, jf. lov 23. juni 2000 nr. 52.

Ved behandlingen av lovforslaget uttalte et flertall i Familie-, kultur- og administrasjonskomiteen at styret "bør bestrebe seg på å reflektere kunstneres interesser" og "utvides for bedre å kunne imøtekomme dette", jf. Innst. O. nr. 67 (1999-2000). Komiteens medlemmer fra Ap avviste slike føringer. I den påfølgende stortingsdebatten om lovforslaget sa daværende kulturminister Ellen Horn at hun merket seg flertallets syn og at styret ville bli "supplert med en representant for utøverne". I debatten var det ingen merknader til dette.

En generell innstillingsrett for musikerne, når det gjelder "fundsordninger", ble først omtalt i komiteens budsjettinnstilling for 1998-1999. I budsjettinnstillingen for 2001-2002 presiserte komiteflertallet at utøverrepresentasjonen i styret i Fond for utøvende kunstnere må utvides "vesentlig" og at musikkutøvernes interesser må styrkes "gjennom innstillingsretten til deres respektive organisasjoner som Norsk Artistforbund, Musikernes fellesorganisasjon og Gramart". Et flertall bestående av medlemmer fra Ap, Frp og SV nevnte spesielt det nyetablerte Norsk Artistforbund og ba om at denne organisasjonen "likestilles med Musikernes fellesorganisasjon og Gramart".

I høringsutkast om endringer i forskrift til fundsloven foreslå departementet at styret skulle utvides med ett medlem på utøversiden. Musikernes fellesorganisasjon, Ballettforbundet, Skuespillerforbundet og Norsk Folkemusikk- og Danselag støttet forslaget. Gramart støttet også utvidelsen til fem personer, men foreslo at styret utelukkende skulle bestå av utøvere. FONO foreslo at styret utvides til seks medlemmer hvorav produsentene får to plasser. IFPI Norge og Norsk Artistforbund uttalte seg ikke om antall styremedlemmer i høringen.

Styret ble utvidet (fra fire til fem personer) med én utøverrepresentant ved forskrift av 21. desember 2001. Alle berørte organisasjoner ble i brev av 17. januar 2002 invitert til å fremme forslag til styremedlemmer.

*2. Vurdering***a. Utvidelse av styret**

Dokument 8-forslaget gjelder for det første krav om at minst fire styremedlemmer skal representere de utøvende kunstnerne.

Etter gjeldende rett skal tre styremedlemmer representere de utøvende kunstnerne.

I tolkningen av komiteens merknader om utvidelse av fundsstyret har departementet tatt hensyn til at fundsstyret bør ha tilstrekkelig antall medlemmer til at styret samlet sett har nødvendig kompetanse til å ta stilling til søknader innenfor de tiltaksområder som omfattes av fundsordningen. Samtidig er det lagt vekt på hensynet til fondets styringsevne. Fundsstyret avgjør alle søknader om støtte og møtes forholdsvis ofte for å kunne gi søkerne raskt svar. Departementet har videre tatt i betraktning at en økning av fondets administrasjonsutgifter innebærer mindre til fordeling blant kunstnerne.

En utvidelse av styret med ytterligere ett medlem, slik forslaget lyder, innebærer en svært liten endring av forskriften vedtatt av departementet, slik at ovennevnte hensyn er tilstrekkelig ivaretatt.

Departementet registrerer at enkelte musikerorganisasjoner har engasjert seg sterkt i spørsmålet om representasjon i styret. I høringen av departementets utkast til forskrift om styringen av fondet ønsket Norsk Artistforbund å bli "godt representert i fondets nye styre" og ba om innstillingsrett på to styremedlemmer. Gramart og Norsk Artistforbund, som er spesielt nevnt i ovennevnte budsjettinnstillinger, representerer musikerne innenfor samme musikkområde. Norsk Artistforbund har kun om lag 250 medlemmer, mens Gramart har om lag 2 100 medlemmer. Til sammenligning har Musikernes fellesorganisasjon om lag 6 000 medlemmer. Organisasjonsbildet til enhver tid bør i lys av ovennevnte ikke ha avgjørende betydning for antall medlemmer i fundsstyret. Det må i denne sammenheng også vektlegges at fondets styre har hatt fire medlemmer siden etableringen i 1957.

Norsk Artistforbund begrunner kravet om plass i styret og innstillingsrett med at fondets inntekter i hovedsak kommer fra avgift på offentlig fremføring av amerikansk populærmusikk. Departementet kan ikke se at dette argumentet skulle tilsi sterkere representasjon for de norske populærmusikerne i styret.

Departementet har lagt vekt på, i tråd med vedtak i Stortinget, at fondet er en kulturpolitisk ordning, finansiert ved en avgift, og således et tillegg til de rettigheter som utøvende kunstnere har etter åndsverkloven. Den sentrale begrunnelsen for å bevare fondet ligger i at fundsordningen er et virkemiddel som kan ivareta visse kulturpolitiske hensyn som nettopp ikke fullt ut ivaretas ved et rettighetsbasert system forankret i åndsverkloven.

b. Innstillingsrett

Dokument 8-forslaget gjelder for det andre at alle berørte organisasjoner skal innstille styremedlemmer.

Departementet skal videre være forpliktet til å oppnevne medlemmer blant de foreslåtte kandidatene.

Det har ikke tidligere vært noen formalisert innstillingsrett for organisasjonene. Departementet har derfor invitert alle relevante organisasjoner til å komme med forslag til styremedlemmer, men har ikke sett det som nødvendig å fastsette at departementet skal være bundet til bare å velge blant de foreslåtte. Det er lagt til grunn at dette er i samsvar med komiteflertallets intensjon i Budsjett-innst. S. nr. 2 (2000-2001).

Det store antall organisasjoner på området tilsier at ikke alle organisasjonene kan bli representert i styret. Dersom departementet ved hver styreoppnevning må prioritere blant organisasjonene, kan dette føre til stadig uro rundt styresammensetningen. At departementet må velge mellom foreslåtte kandidater, kan utelukke at eventuelle gode, uorganiserte kandidater kan oppnevnes.

Organisasjoner på musikkområdet har som kjent vært preget av indre strid og motsetninger seg imellom. Sakene har fått stor medieomtale og vært svært ressurskrevende for enkelte organisasjoner. Det bør være en målsetting for departementet å oppnevne styremedlemmer som kan virke samlende også for musikerne. Departementet mener at slike hensyn ivaretas ved valg av styremedlemmer som innehar bred kompetanse og at man ved utvelgelsen tar hensyn til at styret skal fungere som et kollegium. Ved oppnevning av styremedlemmer i et statlig kulturfond bør det være rom for å legge vekt på andre hensyn enn organisasjonstilhørighet alene.

Utøverne og produsentene til vernede lydopptak har rettigheter etter åndsverkloven for offentlig fremføring av disse og får utbetalt individuelle vederlag via organisasjonen Gramo. Gramo forvalter i tillegg betydelige kollektive midler - midler som ikke blir fordelt individuelt fordi kravet er foreldet eller rettighetshaver er ukjent.

De kollektive midlene går i hovedsak til musikerorganisasjonene som organisasjonsstøtte. Departementet kan ikke se at det foreligger hensyn som tilsier at organisasjonene skal ha samme grad av styring over og innflytelse i det kulturpolitiske begrunnede fondet, som finansieres ved en avgift, som disse har for eksempel i Gramo.

3. Konklusjon

Departementet anser endringsforslagene som ligger i dokument 8-forslaget, med forbehold for forslaget om at departementet må velge styremedlemmer blant de foreslåtte kandidatene, som mindre justeringer av gjeldende rett og har derfor ingen særlige innvendinger mot disse. Departementet mener at gode grunner taler mot å forskriftsregulere en innstilling for organisasjonene som innebærer at departementet plikter å velge blant de innstilte kandidater, jf. punkt 2.b.

Vi gjør oppmerksom på at et eventuelt forslag til endring av forskriften av 21. desember 2001 må sendes på alminnelig høring før endringer kan vedtas av departementet. Det vil derfor kunne ta noe tid, ved dette alternativ, før nytt styre kan oppnevnes.